

TILVÆKST Grovfoder nr. 10, 4. maj 2023

Indhold

- **Mark**
 - Aktuelt i majs
 - Forholdsregler mod jordfygning
 - Ukrudtsbekæmpelse i vårsæd
 - Aktuelt i foderroer
 - Ukrudtsbekæmpelse i foderroer
 - Ukrudtsbekæmpelse i udlæg af kløvergræs og lucerne i dæksæd
 - Aktuelt i hestebønner og ærter med udlæg af kløvergræs og lucerne
- **Regler og tilskud**
 - Ajourføring af gødningsplan på kvæg-undtagelsesbrug

MARK

Aktuelt i majs

Af planterådgiver Vivi Ernsten

Følg jordtemperaturen og femdøgnsprognozen. Udsæt ikke majssåning yderligere når jordtemperaturen igen er over 8 °C, og der ikke er udsigt til nedbør. Mål evt. selv temperaturen i marken så du ikke bliver overrasket af, at arealet er mere koldt end forventet. Skal du have foderroer eller bælgssæd i marken til næste år, bør du altid behandle med DFF/Legacy 500 SC inden fremspiring.

Jordtemperatur og såning

Den seneste uges tid har budt på blæst og køligt vejr - nogle steder endda med lidt nedbør. Majssåningen har stået lidt stille under de kølige forhold, hvor der i visse områder har været temperaturer omkring frysepunktet i nattetimerne. Vejret har været meget omskifteligt, men der er nu udsigt til højere temperaturer, så såning af majs kan genoptages.

Selvom vi nu er i maj måned, skal jordtemperaturen stadig være 8 °C, når majs sås. Jordtemperaturen, som ses i figur 1, måles traditionelt i 10 cm dybde under græsdække, og reagerer ikke så hurtigt på ændringer i vejret, som hvor der er sket jordbearbejdning, der ofte gør jorden varmere. Mål derfor temperaturen i marken, så du kan danne dig et billede af lige netop dine arealer.

Hvis jordtemperaturen er til den kølige side, og jorden tillige er meget fugtig, bør sådybden overvejes, da der er forøget risiko for spiringsfusariose. Hæv sådybden til 3,5 cm, så majs spirer hurtigere frem. Majsfrøene må IKKE være synlige, da det tiltrækker råger. Særligt under kølige forhold bør du holde godt øje med sådybden, da en lille ændring på blot 1 cm kan have væsentlig betydning for, hvor hurtigt og succesfyldt majs fremspirer.

Figur 1 Jordtemperatur. Aktuell temperatur den 2. maj, og femdøgnsprognose for Agerbæk, Herning og Ribe (Kilde: SEGES)

Anvend altid DFF inden fremspiring, hvor du skal have foderroer eller bælgssæd i 2024

Skal du have foderroer eller bælgssæd som f.eks. byg/ært, ærter eller hestebønner i marken til næste år, må du ikke anvende Tocalis, Starship Max eller andre produkter med aktivstoffet mesotrion til ukrudtsbekæmpelsen i majsens i år. De løsningsforslag mod ukrudt, der må anvendes, er noget svagere og med helt utilstrækkelig effekt mod ærenprisarter, og det er derfor absolut nødvendigt, at du behandler med DFF/Legacy 500 SC inden majsens fremspiring. **Anvend 0,07 L/ha DFF/Legacy 500 SC inden majsens fremspiring.** Læs mere om ukrudtsbekæmpelse inden majsens fremspiring i TILVÆKST Grovfoder nr. 9.

Forholdsregler mod jordfygning

Af planterådgiver Thomas Harbo

Har du majs og foderroer på lette jorde er risikoen for sandflugt velkendt. Har du pløjet markerne, men ikke udsået vårsæd som værn mod jordfygning, kan du evt. sprede dybstrøelse eller slangeudlægge gylle i stedet som sikring mod sandflugt. Det er lovligt at overfladeudbringe dybstrøelse og gylle på etablerede afgrøder, men kvælstofvirkningen er nær nul, og det bør derfor begrænses til de arealer, hvor risikoen for sandflugt er stor.

Tyk kvæggylle har den bedste virkning, da det ved udbringning i tørt vejr danner en skorpe, som holder så længe, der er risiko for sandflugt. Det er ikke længere lovligt at udbringe gyllen med slangerne højt løftet over jorden.

Ukrudtsbekæmpelse i vårsæd

Af planterådgiver Thomas Harbo

Generelt er der gode og billige muligheder for at bekæmpe ukrudt i vårsæd, men du skal være opmærksom på resistent ukrudt. Undlad bred anvendelse af Mustang Forte på arealer, der indgår i sædskiftet med afgrøder som bl.a. foderroer, kløver og andre bælglplanter. Midlet har mange restriktioner i forhold til efterfølgende afgrøde og anvendelse af halm fra en behandlet afgrøde.

Rettidig bekæmpelse, timing og øvrige forhold

Aktuelt er der ikke mange arealer, som er klar til ukrudtsbekæmpelse, da kornet endnu ikke er i begyndende buskning. Det tidligt såede marker har fået nedbør siden etablering, så afgrøde og ukrudt spirer frem samtidigt, og du bør ikke forvente senere fremspiring af at nyt hold ukrudt. Ved senere såede marker, kan forholdene være helt anderledes, og behandlingstidspunktet må vurderes, efterhånden som det bliver aktuelt.

Rettidig bekæmpelse af ukrudt i vårsæd er ofte, når ukrudtet står med 3-4 løvblade; så kan du normalt undgå genbehandling. Især skal du passe på med ikke at behandle for tidligt, hvis der er et større indslag af hanekro og snerlepileurt i ukrudtsbestanden, da dette er arter, som spirer sent frem. Hvis du har mange gul okseøje, skal du omvendt være påpasselig med ikke at få behandlet for sent, da store gul okseøje kan være meget svære at bekæmpe tilstrækkeligt godt.

Billede 1 Vårbyg med kraftig bestand af resistent fuglegræs. Her er Pixxaro EC et oplagt valg som blandingspartner til f.eks. Express 50 SX, da Pixxaro EC er en sikker bryder resistens (Foto: Thomas Harbo, SAGRO)

En enkelt ukrudtsbehandling er som regel nok. På lavbundsarealer eller andre steder, hvor der er et meget stort ukrudtstryk, vil en splitbekæmpelse ofte være nødvendig. Løsningsforslagene i tabel 3 gælder for ukrudt med tre-fire løvblade, dog med undtagelse af løsning 7 (gul okseøj), hvor tidlig bekæmpelse er afgørende for et tilfredsstillende resultat. Alle de viste løsninger – undtagen løsning nr. 8 – kan blandes med manganprodukter.

Som altid opnår du den bedste effekt ved morgensprøjtninger. Har der været nattefrost, bør rimen være tøet på planterne, inden du sprøjter. Sprøjter du i perioder med nattefrost, store temperaturforskelle mellem dag og nat eller under særlig gode betingelser med stærk sol efter omslag fra tørre forhold til "grødevejr", kan det give lysfarvning/svidning af afgrøden. Tendensen forstærkes ved iblanding af manganprodukter. Lysfarvning efter sprøjtning og svidning efter anvendelse af manganprodukter ser ofte værre ud, end det er. Er der tale om alvorlig manganmangel vil de varige negative effekter heraf normalt overstige betydningen af en forbigående svidning.

Aktuelle midler til ukrudtsbekæmpelse i vårsæd

Til ukrudtsbekæmpelse i kornafgrøderne anvendes en blanding af ældre og nyere produkter. Der er ikke kommet nye midler til denne sæson; dog kan der være enkelte nye kopiprodukter/handelsnavne. Nogle midler kan anvendes i alle kornarter, men nogle få er ikke godkendt i havre. I tabel 1 nedenfor ses en oversigt over de mest gængse midlers godkendelse.

Tabel 1 Aktuelle godkendelser for de almindeligste ukrudtsmidler til anvendelse i vårkorn.

Middel	Afgrøde			Afstandskrav ²⁾ til [m]		Behandlingsfrist
	Vårbyg	Vårhvede	Havre	Vandmiljø	§3	
Ally 20 SX ¹⁾	✓	✓	✗	2	-	Vækststadium 30
DFF	✓	✓	✗	10	-	Vækststadium 28
Express Gold 33 SX ¹⁾	✓	✓	✓	2	5	Vårbyg og –hvede: Vækststadium 39 Havre: Vækststadium 30
Express 50 SX	✓	✓	✓	2	-	6 uger i korn til modenhed, 4 uger i helsæd, ikke senere end vækststadium 39
Flurostar 180	✓	✗	✓	2 (5 m i græs)	- (5 m i græs)	Vækststadium 45
Hussar Plus OD ¹⁾	✓	✓	✗	2	5	Vækststadium 30
Metaxon	✓	✓	✓	2	-	Vækststadium 39
Mustang Forte	✓	✓	✓	2	5	Vækststadium 32
Nicanor SG ¹⁾	✓	✓	✓	2	-	Vækststadium 30
Pixxaro EC	✓	✓	✗	10	5	Vækststadium 45
Primera Super	✓	✓	✗	2	-	Vækststadium 30
Starane 333 HL	✓	✓	✓	2	5	60 dage til modenhed, ikke senere end vækststadium 45
Starane XL	✓	✓	✓	2	-	Vårbyg og –hvede: Vækststadium 45 Havre: Vækststadium 39
Zypar	✓	✓	✗	2	5	60 dage til modenhed, ikke senere end vækststadium 45

1) Må IKKE anvendes, hvor der er udlæg af græs af nogen type.

2) Ingen af de anførte midler har krav om afstand til veje, beboelse, offentlige institutioner m.v.

For de fleste af midlerne gælder der også andre og mere specifikke krav til anvendelse som f.eks. det maksimale antal behandlinger pr. sæson og den maksimalt tilladte dosering, som ofte er afhængig af afgrødens udviklingsstadium. Det vil føre for vidt at angive alle forhold i denne oversigt, og idet der også ofte er forskelle imellem godkendelserne på original- og kopiprodukter / sammenlignelige produkter, skal vi opfordre til, som reglerne også foreskriver, at du altid læser etiketten nøje inden anvendelse. Det er mere vigtigt end nogensinde, da der løbende bliver strammet op på godkendelserne, efterhånden som midlerne revurderes og får nye etiketter.

Læs ALTID etiketten – anvendelse i ikke godkendt afgrøde medfører sanktion efter reglerne om konditionalitet

Der bliver løbende strammet op på anvendelse af planteværnsmidler, og en overtrædelse af en begrænsning i anvendelsen, som er specificeret på etiketten, kan føre til sanktion efter reglerne om konditionalitet (tidligere kendt som krydsoverensstemmelse).

Som eksempel herpå kan nævnes, at der på etiketten til Nicanor SG (Ally 20 SX) under brugsanvisning er et afsnit med "Begrænsning i anvendelse" hvor første punkt lyder: Nicanor SG (Ally 20 SX) må kun anvendes om foråret i korn uden udlæg, og tilsvarende for Express Gold 33 SX: *Express Gold 33 SX må kun anvendes om foråret i korn uden udlæg.* Formuleringen "**Må kun anvendes.. ... i korn uden udlæg**" skal tages helt bogstaveligt. Produkterne må KUN anvendes i rent korn, og må således IKKE anvendes, hvor der er græsudlæg af nogen slags – herunder også græs-efterafrøde.

Flere produkter end de to i eksemplet har den slags godkendelser, hvor der let kan ske fejl.

Priser på ukrudtsmidler

Med udgangspunkt i de godkendte midler, kan der kombineres rigtig mange forskellige løsninger sammen, som alle kan bekæmpe ukrudtet i de fleste marker. Middelvalget er ikke bare et spørgsmål om effekt, men i høj grad også om pris. Imidlertid er sammenligning af priser et uoverskueligt kaos af vejledende (læs "vildledende") priser og detaileddets forskellige rabatorrdninger. For blot at have en nogenlunde idé om prisniveauet på de viste standard-løsningsforslag har vi anvendt flg. priser, som er hentet i "Middeldatabasen" (opdateret 01.05.2023).

Tabel 2 Priser anvendt i vores standard-løsninger.

Middel	Pris
"Spredt-klæbemiddel"	30 kr./L
Ally 20 SX	2,23 kr./g
DFF	399 kr./L
Express Gold 33 SX	3,25 kr./g
Express 50 SX	2,60 kr./g
Flurostar 180	152 kr./L
Hussar Plus OD	1.266 kr./L
Mustang Forte	169 kr./L
Nicanor SG	2,23 kr./g
Pixxaro EC	430 kr./L
Primera Super	195 kr./L
Starane 333 HL	275 kr./L
Starane XL	165 kr./L

Løsningsforslag til ukrudtsbekæmpelse i vårsæd

Nedenstående standardløsninger er gældende for kornafgrøder i begyndende buskning fra vækststadium 20, og for ukrudt med 3-4 løvblade. For flere ukrudtsmidler er kun lavere doseringer lovlige før vækststadium 20; dette gælder bl.a for produkterne Pixxaro EC, Starane XL og Starane 333 HL, som anvendes i flere af løsningsforslagene.

Tabel 3 kan downloades herunder

Tabel 3 Standard-sprøjteforslag til ukrudtsbekæmpelse i vårsæd fra vækststadium 20 og ukrudt med 3-4 løvblade.

	Ukrudtsbestand	Middel	Dosis [L/g pr. ha]	Vejl. Pris [kr. pr. ha]	Bemærkninger
1 ^a	Agerstedmoder, burresnerre, fuglegræs, hane-kro, hejrenæb, kamille, pileurt – bleg, fersken, snerle og vej-, ærenpris	Express 50 SX Starane 333 HL ¹⁾ DFF	5 0,15 0,05	79	2), i havre undlades DFF. Anvend her 7,5 g/ha Express Gold 33 SX i stedet for Express 50 SX – dog IKKE i korn med græsudlæg. Temp.: Min. 10 °C, optimalt > 12 °C
2 ^a	Som 1 + jordrøg og resistent fuglegræs. Stærkere på storkenæb	Express 50 SX Pixxaro EC ³⁾ DFF	5 0,15-0,25 0,05	102-145	2), ikke i havre Temp.: Min. 5 °C, optimalt 10-15 °C Højeste dosis Pixxaro EC anvendes mod resistent fuglegræs.
3	Store burresnerre, fuglegræs, tæt bestand af fersken-, bleg- og snerlepilleurt samt hane-kro	Express 50 SX Starane XL ⁴⁾	5 0,4	84	2), Temp.: Min. 5 °C, optimalt 15 °C
4	Lavbundsjord samt som løsning 3 OBS: Splitsprøjtning med 10 til 14 dage imellem	1. behandling Express 50 SX Starane 333 HL ¹⁾ 2. behandling Starane XL ⁴⁾	6 0,15 0,4	127	Express 50 SX kan erstattes af 10 g Ally 20 SX eller 8 g Express Gold 33 SX – dog IKKE i korn med græsudlæg.
5 ^a	Som løsning 1 + enårig rapgræs og rajgræs	Hussar Plus OD Starane 333 HL ¹⁾ DFF	0,07 0,15 0,05	154	Ikke i havre og korn med græsudlæg. Temp. min. 10 °C, optimalt > 12 °C
6 ^a	Som løsning 2 + enårigt rapgræs og rajgræs	Hussar Plus OD Pixxaro EC ³⁾ DFF	0,07 0,15 0,05	178	Ikke i havre og korn med græsudlæg. Temp. min. 8 °C, optimalt > 8 °C
7 ^a	Gul okseøj	Nicanor SG Pixxaro EC ³⁾	15 0,15	103	Ikke i havre og korn med græsudlæg. Pixxaro EC er IKKE godkendt i havre. Anvend i stedet Starane 333 HL/Starane XL. Gul okseøj max. med 2 løvblade.
8	Flyvehavre og alm. hanespore	Primera Super Spredet-klæbemiddel	0,8 0,15	161	Ikke i havre. Bland ikke med manganprodukter.
Løsninger med Mustang Forte – læs forbehold for efterfølgende afgrøde m.v.!!					
9	Resistent fuglegræs / kamille, gul okseøj Store burresnerre, fersken-, bleg- og snerlepilleurt, kornblomst, svine-mælk og kruset skræppe	Mustang Forte ⁵⁾ Express 50 SX DFF	0,45 5 0,05	109	I havre undlades DFF. Ikke i forfrugt til kartofler, roer, bælgplanter og lign.
10 ^a	Agerstedmoder, burresnerre, enårig rapgræs, fuglegræs, hane-kro, kamille, kornblomst, pileurt, storkenæb, tvetand, ærenpris	Hussar Plus OD Mustang Forte ⁵⁾ DFF	0,05 0,2 0,05	122	Ikke i havre og korn med græsudlæg. Hussar Plus OD kan erstattes af 0,025 l/ha Hussar OD. Ikke i forfrugt til kartofler, roer, bælgplanter og lign. Temp. min. 8 °C, optimalt > 8 °C

Løsningsforslagene nr. 1, 2, 4 – første behandling, 5, 6, 7 og 10 tilsættes altid 0,15 - 0,2 l/ha spredet-klæbemiddel; pris for 0,15 l/ha er indregnet.

- 1) 0,15 l/ha Starane 333 HL kan i vårbyg erstattes med 0,28 l/ha Flurostar 180. Løsningen med Flurostar 180 EC er et par kr. dyrere pr. ha, men godkendelsen af Flurostar 180 er bredere end godkendelsen af Starane 333 HL, som IKKE er godkendt i græsmarker. Flurostar 180 er IKKE godkendt i vårhvede.

Starane 333 HL (etikettens tekst) *Omsåning: Ved behov for omsåning kan der fem uger efter behandling etableres korn, græs eller majs.*

- 2) 5 g Express 50 SX svarer til 3,33 g Nuance Max 75 WG

5 g Express 50 SX kan erstattes af 8 g Nicanor SG (Ally 20 SX) eller 7 g Express Gold 33 SX – dog IKKE i korn med udlæg af græs. I havre undlades DFF. Express 50 SX kan her med fordel erstattes af Nicanor SG (Ally 20 SX) / Express Gold 33 SX for tilstrækkelig effekt på agerstedmoder og ærenpris-arter.

Vær dog opmærksom på flg. begrænsninger i efterfølgende afgrøde og ved omsåning:

Nicanor SG (Ally 20 SX) (etikettens tekst) Efter behandling med Nicanor SG (Ally 20 SX), kan der den følgende vækstsæson dyrkes vårraps, kartofler, majs, korn, ærter, hestebønner og hør.

Hvis der er anvendt max 15 g/ha Nicanor SG (Ally 20 SX), kan der dyrkes roer det efterfølgende år. Hvis der er anvendt maks. 15 g/ha Nicanor SG (Ally 20 SX), kan der dyrkes vinterraps og korn med græs/kløverudlæg mere end to måneder efter sprøjtning. Hvis der er anvendt mere end 15 g/ha Nicanor SG (Ally 20 SX), kan der dyrkes vinterraps og korn med græs/kløverudlæg mere end tre måneder efter sprøjtning. Der kan ikke dyrkes roer, grønsager eller nogen anden afgrøde end de ovenfor nævnte, hverken det år Nicanor SG (Ally 20 SX) er anvendt eller det følgende år.

Omsåning af et areal behandlet med Nicanor SG (Ally 20 SX): Hvis en behandlet mark skal omsås, må der kun sås korn. Indenfor den første måned efter behandlingen må der kun sås vårhvede eller havre, og der bør pløjes.

Express Gold 33 SX (etikettens tekst) Express Gold 33 SX må kun anvendes om foråret i korn uden udlæg. Der må ikke i det samme vækstår anvendes andre produkter, der indeholder tribenuron-methyl, iodosulfuron, metsulfuron-methyl, triasulfuron eller thifensulfuron-methyl.

Express Gold 33 SX bør ikke anvendes i afgrøder, der er stresset af frost, tørke, vand, sygdomme, skadedyr, næringsstofmangel eller andre faktorer, der begrænser afgrødens vækst.

Efter behandling med Express Gold 33 SX, kan der efter 2 måneder sås korn med eller uden græs/kløverudlæg samt vinterraps*.

Hvis en behandlet mark skal omsås, må der kun sås korn. Inden for den første måned efter behandlingen må der kun sås vårhvede eller havre, og der bør pløjes.

Det følgende forår kan der dyrkes vårraps, kartofler*, majs, korn, roer*, ærter, hestebønner og hør.

**På jord med 50 % sand og pH>8, kan der opstå gulfarvning af sukkerroer, raps og kartofler.*

Der kan ikke dyrkes grønsager, frugt, bær samt pryddplanter eller nogen anden afgrøde end de ovenfor nævnte, hverken det år Express Gold 33 SX er anvendt eller det følgende år.

- 3) **Pixxaro EC (etikettens tekst)** *Omsåning: Én måned efter behandling kan der etableres korn, græs, majs og raps. Efterfølgende afgrøde: Der er ingen restriktioner for efterfølgende afgrøde. Pløjning anbefales forud for etablering af bælgeplanter.*
- 4) **Starane XL (etikettens tekst)** *Omsåning: Ved omsåning kan der etableres korn, majs eller græs.*
- 5) **Mustang førte (etikettens tekst):** *Omsåning Ved omsåning kan der kun etableres korn, græs eller majs. Forud for genetablering bør eventuelle planterester indarbejdes i jorden ved kraftig harvning eller pløjning. Efterfølgende afgrøde Fra det følgende*

efterår kan der etableres korn, raps, græs og majs. Da Mustang Forte indeholder aminopyralid, skal der gå 14-24 mdr. mellem Mustang Forte behandlingen og etablering af følgende følsomme afgrøder: 14 mdr.: Kartoffler og andre natskyggearter, sukkerroer, løg, gulerod og andre skærmpplanter. 24 mdr.: Ært, hestebønne, lupin og andre bælgplanter, agurk, salat og andre kurvblomstrede. Plantemateriale og efterfølgende afgrøde: Halm og staldgødning/dybstrøelse indeholdende halm fra afgrøder behandlet med Mustang Forte, må ikke anvendes: I biogasanlæg, til tildækning af bredbladede afgrøder og i drivhuse, til kompost eller produktion af champignon. Efter anvendelse af 0.5 l/ha Mustang Forte eller mindre, anbefales det at indarbejde halm samt staldgødning/dybstrøelse (ikke gylle) indeholdende halm fra afgrøder behandlet med Mustang Forte, senest 4 mdr. før etablering af andre afgrøder end korn, raps, græs og majs. Efter anvendelse af mere end 0.5 l/ha Mustang Forte gælder følgende retningslinier (for halmhåndtering): - Halm må kun bortføres fra ejendommen til industriel brug eller afbrænding. - Halm eller staldgødning/dybstrøelse (ikke gylle) som indeholder halm fra afgrøder behandlet med Mustang Forte: - Kan indarbejdes i jorden når som helst før etablering af korn, raps, græs og majs - Skal indarbejdes i jorden min. 7 mdr. før etablering af andre afgrøder.

Husk minimiddel-restriktion

Der har nu i efterhånden en del år været restriktioner i brugen af SU-midler (minimidler), således at de kun må bruges én gang pr. vækstsæson. Dette skyldes, at de har et fælles nedbrydningsprodukt. Begrænsningen på max. én behandling pr. vækstsæson gælder alle originalprodukter og kopiprodukter nævnt i tabellen herunder. Der kan således ikke laves en splitsprøjtning med minimidler i begge sprøjtninger, ligesom minimidler ikke må blandes.

Tabel 4 Vårsæd. Markedsførte minimidler, original-produkter og kopiprodukter.

Originalprodukt	Kopiprodukt
Ally 20 SX / Nicanor SG	Accurate Max
	Isomexx
	Ricorso
	Savvy
Express 50 SX	Nuance Max 75 WG
	Trimmer SG
	Trimmer 500 WG
Express Gold 33 SX	
Harmony 50 SX	
Harmony Plus 50 SX	Ratio Super 50 SX
Hussar OD	

Aktuelt i foderroer

Af planterådgiver Thomas Harbo

Selv inden for ret små afstande har der været ret store forskelle mellem de registrerede nedbørsmængder i april. Det har resulteret i, at man i nogle områder er meget langt med forårsarbejdet, mens man i andre områder endnu ikke er færdige med at så vårsæden. Selvom foderroerne prioriteres højt og dyrkes på de mest sunde arealer, er såningen endnu ikke afsluttet alle steder. Hvis femdøgnsprognoen holder for denne uge, kan arbejdet forhåbentlig afsluttes i ugens løb, da etablering ind i maj måned koster store udbyttetab og traditionelt giver større problemer med rodbrandsvampe.

Ukrudtsbekæmpelse i foderroer

Af planterådgiver Thomas Harbo

Ukrudtsfremspiringen i roer skal følges nøje. Første ukrudtssprøjtning skal ske på ægte kimblade, hvor første hold løvblade kun kan anes som små knopper. Tre – fire sprøjtninger er normalt udgangspunktet for en vellykket strategi mod ukrudt i foderroer. Vær opmærksom på nattefrost og olietilsætning under tørre forhold.

Prioritering og timing

Foderroer er en langsomt etablerende og – tidligt på vækstsæsonen – tillige en konkurrencesvag afgrøde. Senest så snart roerne er etableret, skal den forestående ukrudtsbekæmpelse derfor planlægges. Som omtalt i TILVÆKST Grovfoder nr. 7 er det efterhånden en etableret praksis for mange at anvende Centium 36 CS som jordmiddel inden roernes fremspiring. Det giver en god start på den samlede bekæmpelsesstrategi og bidrager til lidt mindre stress omkring første ukrudtssprøjtning efter fremspiring (T1-sprøjtning), hvis vejret ikke giver mulighed for at komme afsted på det helt optimale tidspunkt. Ukrudtsmidler i roer er generelt ikke ret stærke, så det gælder om at sætte tidligt ind efter devisen – hellere én dag for tidligt end én dag for sent. Når du laver din arbejdsplan, må du ikke udsætte sprøjtningen i roerne, selvom der er andre opgaver, der også presser sig på. Holder du dig dette for øje, og hvis der samtidig er gode sprøjteforhold, kan afgrøden holdes ren.

Første ukrudtssprøjtning efter fremspiring, T1-sprøjtningen, er den vigtigste i hele sæsonens sprøjteprogram, og du skal gøre meget for at ramme ukrudtet på det helt rigtige tidspunkt, som er, når det først fremspirede ukrudt står med ægte kimblade, hvor første hold løvblade kun kan anes som små knopper. Det er en stor fordel, hvis såbeddet har fået nedbør efter etablering, da det giver den langt mest ensartede ukrudtsfremspiring.

Forpasser du første sprøjtning, er du allerede bagefter, og det vil være svært at opnå en tilstrækkelig effekt af den samlede kemiske ukrudtsbekæmpelse. Heldigvis kan der suppleres med én eller flere radrensninger.

Tabel 5 Rettidighed og sprøjtning på småt ukrudt er nøgleordene for ukrudtsbekæmpelse i foderroer.

Sprøjtning nr.	Tidspunkt / kommentar
T0	Inden roernes fremspiring.
T1	Første sprøjtning skal gennemføres på ukrudt med ægte kimblade. Det vil sige, at løvbladene kun kan ses som en lille knop. Forpasses dette tidspunkt, skal dosis øges.
T2	Anden sprøjtning gennemføres 6-8 dage senere. Kort interval under varme vækstforhold og længere interval under kølige forhold.
T3	Tredje sprøjtning skal gennemføres, når nyt ukrudt har kimblade. Afstanden til forrige behandling vil ofte være 8-14 dage afhængig af vækstbetingelserne.
T4	Evt. fjerde sprøjtning. Hvor der sker yderligere fremspiring af ukrudt, kan der være behov for en afsluttende radrensning eller en 4. sprøjtning med tilpasset dosis. Vær opmærksom på doseringsbegrænsningerne.

Billede 2 Roer og ukrudt med ægte kimblade – det rigtige tidspunkt for første sprøjtning
(Foto: Thomas Harbo, SAGRO)

Godkendte ukrudtsmidler

Alle de godkendte herbicider til brug i roer er omfattet af restriktioner i brugen. I tabel 6 her under ses en oversigt.

Midlet med de "skrappeste" restriktioner fastsætter naturligvis afstandskravene for en tankblanding.

Tabel 6 Godkendte ukrudtsmidler i foderroer. Se også tabel 7.

Middel	Reg. Nr.	Godkendelse						Andre restriktioner
		Max. dosis pr. år	Max. antal behandlinger	Behandlingsfrist	Afstand til [m]	Vandmiljø	§3	Veje, beboelse m.v.
Betanal	18-528	6 L	4	90 dage	2	-	-	
Centium 36 CS	421-2	0,2 L	1 ¹⁾	Umiddelbart efter såning og ikke senere end før fremspiring. ¹⁾	2	-	-	Maks. 72 g/ha aktivt stof hvert tredje år.
Goltix SC 700	396-22	3 L	4	Vækststadium 18	2	5	-	Max. 1,0 L/ha pr. gang. Kun hvert tredje år på samme areal.
Matrigrion 72	64-136	0,035 kg ²⁾ (35 g)	1	Maj	-	-	-	Kun hvert fjerde år på samme areal.
Nortron SC	18-426	0,69 L	3	Vækststadium 18	2	-	-	Max. 0,23 L/ha pr. behandling. Kun hvert tredje år på samme areal.
Safari 50 WG	11-76	15 g	2	90 dage, vækststadium 10-31	-	-	-	1 x 15 g/ha ELLER 2 x 7,5 g/ha

1) Der må maksimalt anvendes 0,2 L/ha Centium 36 CS/år.
 Anvendes der 0,2 L/ha Centium 36 CS før fremspring, kan produktet ikke anvendes efter fremspiring. Anvendes der 0,1 L/ha Centium 36 CS før fremspring, kan der anvendes op til 0,1 L/ha Centium 36 CS efter fremspiring (se nedenfor). Anvend op til 0,2 L/ha Centium 36 CS på JB > 4. Anvend op til 0,1 L/ha Centium 36 CS på JB 1-4.

2) Max. dosis er dog 0,14 kg/ha ved rækkebehandling/båndsprøjtning i 12,5 cm bånd med 50 cm rækkeafstand.

Tabel 7 Godkendte ukrudtsmidler i roer og markedsførte parallel-/kopiprodukter

Aktivstof	Originalprodukt anvendt i bekæmpelsesforslag ¹⁾	Markedsførte parallel-/kopiprodukter ^{1, 2)}
Clomazon ³⁾	Centium 36 CS (421-2)	Clomate (756-1) Kalif 360 CS (396-57)
Clopyralid	Matrigrion 72 (64-136)	Cliphar 600 SL (361-56)
Cycloxydim	Focus Ultra (19-93)	LFS Cycloxydim (318-139)
Ethofumesat	Nortron SC (18-426)	Oblis 500 (501-25)
Metamitron	Goltix SC 700 (396-22)	Metafol 700 (501-42) Mitron 700 SC (713-3) Target 700 (501-27)
Phenmedipham	Betanal (18-528)	Corzal 160 SE (501-26) ECP Betasana 160 SE (501-32) Herbasan (18-452) Kontakt 320 SC ⁴⁾ (396-32)
Propaquizafop	Agil 100 EC (396-12)	Zetrola (396-72)
Triflurosulfuron-methyl	Safari 50 WG (11-76)	

- 1) Registreringsnummer står i parentes
- 2) Parallel-/kopiprodukter har IKKE nødvendigvis samme godkendelse som originalprodukt. Læs nærmere på etiketten.
- 3) Clomazon-parallel- og kopiprodukterne er godkendt til mindre anvendelse. Du finder godkendelserne her.
- 4) Vær opmærksom på, at Kontakt 320 SC indeholder 320 g aktivstof pr. liter, mens de andre betanal-produkter indeholder 160 g pr. liter.

Bekæmpelsesforslag

Jordmidler med aktivstoffet metamitron (Goltix SC 700 m.fl.), og bladmidler med aktivstofferne phenmedipham (Betanal m.fl.) og ethofumesat (Nortron SC m.fl.), er rygraden i den kemiske ukrudtsbekæmpelse. Der må så suppleres med andre midler som f.eks. Safari 50 WG og Matrigrion 72 efter behov samt græsukrudtsmidler som Agil 100 EC og

Focus Ultra mod kvik – og ikke mindst alm. Hanespore. Alle sprøjtninger med bladmidler tilsættes penetreringsolie, medmindre andet er angivet på etiketten.

Ukrudtsbekæmpelsen tager udgangspunkt i sprøjteforslagene i tabel 8. Hvor der kun forekommer en "almindelig" ukrudtsbestand uden svært-bekæmpelige arter, kan du få et tilfredsstillende resultat ved at følge nedenstående, men ofte vil der være hårdføre ukrudtsarter, der kræver højere dosis, eller måske driller vejret, så timingen ikke bliver perfekt. I disse tilfælde må tankblanding og timing af sprøjtningerne justeres. Ved sådanne udfordringer må du rådføre dig med din planterådgiver. For sprøjtetidspunkt henvises til tabel 1.

Tabel 8 Standardsprøjteforslag i foderroer

Sprøjtning	Middel	Dosis pr. ha.	Bemærkning, ukrudtsbestand
T0	Centium 36 CS	0,075 L	Inden fremspiring. Undgå overlap. Forbedret effekt på fuglegræs, hyrdetaske, burresnerre, hundepersille og raps. Forbedrer sprøjteprogrammets samlede effekt.
T1	Goltix SC 700 Betanal Renol	0,7-1,0 L 1,5-2,0 L 0,1-0,3 L	Hvor agersennep, burresnerre, fliget brøndsel, gulurt, hundepersille, kamille eller raps dominerer anvendes højeste dosis af Goltix SC 700.
T2	Goltix SC 700 Betanal Nortron SC Renol	0,7-1,0 L 2,0 L 0,1 L 0,3 – 0,5 L	Hvor ovennævnte arter, samt storkenæb dominerer tilsættes 15 g/ha Safari 50 WG. Evt. kan behandling med Safari 50 WG udføres som en single-sprøjtning, hvor der så tilsættes 0,5 L/ha Renol.
T3	Goltix SC 700 Betanal Nortron SC Renol	0,7-1,0 L 2,0 L 0,1 L 0,3-0,5 L	

Laveste dosis anvendes under optimale forhold og småt ukrudt. Højeste dosis under mindre gunstige forhold, hvor ukrudtet har udviklet løvblade, eller under tørre forhold. Penetreringsolie er vigtig for effekten af bladmidlerne, men hvis dosis er for høj, kan det give svidninger af roerne. Pas på med oledoseringerne under meget varme forhold – omvendt er en tilpas høj dosis af penetreringsolie nødvendig for at opnå tilstrækkelig effekt under tørre og ugunstige forhold. Vejledende dosis af penetreringsolie afhængig af temperatur og vokslag på ukrudtet fremgår af tabel 9.

Mange har større mængder MaisOil på lager, fordi vi i mange tilfælde ikke anvender så høj en dosis, som firmaet anbefaler. MaisOil er en rigtig god penetreringsolie, og den kan erstatte enhver anden olie på markedet.

Det kan være nødvendigt at afslutte med en rensning, hvis den kemiske bekæmpelse ikke rækker, og til oprydning i stort ukrudt.

Tabel 9 Retningslinjer for dosering af penetreringsolie afhængig af temperatur og vokslag.

Temperatur	Renol / penetreringsolie [l/ha]	
	Første sprøjtning	Anden til fjerde sprøjtning
10 – 15 °C	0,3	0,5
15 – 22 °C	0,1 – 0,2	0,3
Over 22 °C	--	0,2

Ukrudtsbekæmpelse i udlæg af kløvergræs og lucerne i dæksæd

Af planterådgiver Thomas Harbo

Det eneste middel, der er fuldt skånsomt over for kløveren, er Fighter 480, som kan anvendes uden hensyn til kløverens størrelse. Den bedste effekt opnås på små ukrudtsplanter under gode temperaturforhold. Tankblanding med Stomp CS kan give en effektforbedring på arter som fuglegræs, agerstedmoder og snerlepileurt, når der er god jordfugtighed, men pris/effekt-forholdet samt generelt ugunstige betingelser for jordmidler i foråret gør bred anvendelse uaktuel – i særdeleshed under tørre forhold. Hvis du vælger at bruge Stomp CS, skal frøene være dækket af jord for at undgå, at sprøjtningen påvirker udlægget. Se standardløsninger i tabel 11

Billede 3 Nyfremspiret kløvergræsudlæg i dæksæd af vårbyg (Foto: Thomas Harbo, SAGRO).

Mod hanekro og korsblomstret ukrudt giver en blanding af Fighter 480 + 3 (– max. 5) g/ha Harmony 50 SX + olie erfaringsvis en god effekt. Harmony 50 SX giver en vækststandsning i græs, som er i kraftig vækst, og må om foråret derfor kun bruges, hvor udlægget står beskyttet i en dækafrøde. Ovenstående gælder også for lucerneudlæg. Behandlingsfrister for aktuelle midler ses i tabel 10.

I afgrøder med byg/ært og kløvergræsudlæg kan ukrudtet bekæmpes med Fighter 480 + Renol eller en tankblanding af Fighter 480 og Stomp CS jfr. forslagene i tabel 11. Bemærk, at Harmony 50 SX IKKE er godkendt i ært og byg/ært.

Max. tilladt dosis af Fighter 480 er 1,5 L/ha i vårsæd, herunder byg/ært, med udlæg af kløvergræs, mens max. tilladt dosis er 1,25 L/ha i vårsæd med udlæg af rent græs eller udlæg af lucerne.

Tabel 10 Behandlingsfrister i dæksæd med kløvergræsudlæg

Middel	Behandlingsfrist i afgrøde / dæksæd				Afstand til [m]	
	Grønkorn	Helsæd, byg/ært	Helsæd, byg	Korn, modenhed	Vandmiljø	§3
Fighter 480	7 uger ¹⁾	7 uger	7 uger	10 uger	2	-
Harmony 50 SX	2 uger	- ²⁾	2 uger	2 mdr.	10	-
Stomp CS	6 uger	6 uger	6 uger	6 uger	20	-

1) Vær meget opmærksom på, hvorvidt behandlingsfristen kan overholdes.

2) Ikke godkendt.

Tabel 11 Ukrudtsbekæmpelse i vårsæd med kløvergræsudlæg

Middel	Dosering [l/g pr. ha]		Afstand til vandmiljø [m]	Ukrudtsbestand og bemærkninger
	Helsæd	Modenhed		
Fighter 480 Renol ¹⁾	0,5 – 1,0 0,5	1,0 – 1,25 0,5	2	Alm. ukrudtsbestand. Min. 12 °C, optimum 20 °C, sol, god luftfugtighed. Morgensprøjtning.
Fighter 480 Stomp CS	0,5 – 0,75 0,5 – 0,75	0,75 0,5 – 0,75	2 20	Som ovenfor, men bedre effekt på agerstedmoder, fuglegræs, hanekro, rød tvetand og snerlepileurt. God jordfugtighed og 2-4 timers tørvejr.

1) Renol, MaisOil eller anden "super-olie".

Aktuelt i hestebønner og ærter med udlæg af kløvergræs og lucerne

Af planterådgiver Thomas Harbo

Ved tørre forhold i markerne er der gode betingelser for den sribede bladrandbille – særligt hvis temperaturen stiger. Vær opmærksom på bladgnav i den kommende tid.

Særligt under tørre forhold kan den sribede bladrandbille optræde i så store antal, at den med sine gnav gør skade på dæksæd af hestebønne og markært samt kløver- og lucerneplanter i nyt udlæg. Her er det ikke blot de aktuelle gnav på ærter, lucerne og kløver, der skader, men nok så meget risikoen for skader på kløveren efter høst af dæksæden, når

anden generation af bladrandbillerne kommer frem i sidste halvdel af juli. Hvert år er der tilfælde af skader, hvor bladrandbillerne rydder kløveren væk i de nye udlægsmarker.

Billede 4 Ærteplante med gnav af sribet bladrandbille. I denne mark er der lucerneudlæg, som også kan skades af bladrand-billerne (Foto: Thomas Harbo, SAGRO).

I de tidlige vækststadier er skadestærsklen gennemsnitligt ét gnav pr. plante på ærter og hestebønner. I svagt udviklet kløvergræsudlæg er skadestærsklen 20 % angrebne planter, mens der kun sjældent er bekæmpelsesbehov i kraftigt udviklede udlæg.

I rene ærter, byg/ært og hestebønner kan bladrandbillerne bekæmpes med pyrethroider. I øjeblikket er kun Lamdex og Mavrik/Evure Neo godkendt. Se forslag til dosis i tabellen herunder.

Tabel 12 Lamdex. Bekæmpelse af sribet bladrandbille.

Afgrøde	Lamdex [kg/ha]	Mavrik/Evure Neo [L/ha]
Ærter, byg/ært	0,2	0,15-0,2
Hestebønne	0,2	0,15-0,2

REGLER OG TILSKUD

Ajourføring af gødningsplan på kvæg-undtagelsesbrug

Af planterådgiver Vivi Ernstsén

Gødningsplanen på kvæg-undtagelsesbrug skal ifølge "Vejledning om regler for anvendelse af kvægundtagelsen 2022/2023" **ajourføres indenfor syv dage** efter enhver ændring. Ajourføringen kan nemt og lige ved hånden ske via FarmTracking, alternativt kan gødningsplan i papirformat fra markbogen anvendes.